

Nytt scentak på borggården

Förundersökning i form av schaktningsövervakning

Kungälv 9:1, Gamla staden 1:11

Kungälv socken och kommun

Mattias Öbrink

Bohusläns museum Rapport 2011:21

BOHUSLÄNS MUSEUM

Fält med grå bakgrund och fet ram är obligatoriska för redovisning till FMIS.
För anvisningar, klicka på rubrikerna och länkar på sidan 2.

Geografiska och administrativa uppgifter

Län	Kommun	Landskap
Västra Götalands län	Kungälv	Bohuslän
Socken/Stad	Kartblad	Fastighet/kvarter
Kungälv	7B 4e	Gamla Staden 1:11

Beslutande länsstyrelse	Länsstyrelsens dnr	Beslut enligt KML	Datum för beslut
Länsstyrelsen, Västra Götaland	431-14973-2011	Arkeologisk förundersökning enligt 2 kap. 13§ KML	2011-06-27

Undersökningens art och omfattning

Undersökarens dnr/projektnr	Typ av undersökning/åtgärd	Fältarbetstid start	Fältarbetstid slut
VA 603-2011/10469	Arkeologisk förundersökning	2011-06-23	2011-07-01
Undersökande/ansvarig organisation	Ansvarig person	Typ av exploatering	
Bohusläns museum/Västarvet	Mattias Öbrink		
Uppdragsgivare/exploatör	Antal arbetsdagar	Beräknad rapporttid	Total faktisk kostnad
Kungälv kommun	2		14700

Beräknat	Yta, ext (m ²)	Yta (m ²)	Volym (m ³)	Schakt (m)	Timmar, grov	Timmar, arkeolog	Timmar, maskin
						8	
Undersökt	Yta, ext (m ²)	Yta (m ²)	Volym (m ³)	Schakt (m)	Timmar, grov	Timmar, arkeolog	Timmar, maskin
		0,9				8	

Berörda RAÄ-nr/tillfällig arbetsidentitet (objektnr)

Kungälv 9

Datering

--

Rapport inkommer senare Ja Nej

Sammanfattning av undersökningsresultaten och förslag till fortsatta åtgärder

<p>Sammanfattning av undersökningsresultaten</p> <p>Med anledning av grävning av gropar för gjutning av fundament för nytt tak över scenen inne på borggården på Bohus fästning genomförde Bohusläns museum schaktningsövervakning. Groparna grävdes för hand med spade.</p> <p>23 juni 2011, Fältarbete dag 1. Tre gropar grävdes (R1-3), i dessa framkom påförda jordmassor med innehåll av tegel, kalkbruk, stenar och obrända djurben. Ett mynt från 1749 påträffades i R1.</p> <p>1 juli 2011, Fältarbete dag 2. På grund av delvis felaktig placeringen av de gropar som grävdes 23 juni, samt att ytterligare sex gropar behövdes för scenbygget genomfördes en andra fältdag. Sex gropar grävdes (R4-9). Tre av dessa (R4-6) förbands av konstruktionstekniska orsaker genom grävandet av tre rännor (R10-12). I de grävda groparna framkom påförda jordmassor med innehåll av tegel, kalkbruk, stenar och obrända djurben. I R5 påträffades delar av en större kanonkula, uppskattningsvis med en diameter av 40-50 cm, troligen en spränggranat från en mörsare.</p>
<p>Förslag till fortsatta åtgärder</p> <p>Inga ytterligare åtgärder behövs inför det planerade bygget av nytt scentak. Vid andra ingrepp inom fornlämningen bör dock nya antikvariska bedömningar göras.</p>

Mattias Öbrink
(Underskrift)

2011-07-11
(Datum)

Uppgifter om lägesbestämning

Mätmetod	Kommentar kring inmätning
Manuell inprickning	
Skala	
Medelfel vid inmätning	

[Anvisning för leverans av lägesuppgifter till RAÄ](#)

[Anvisning för leverans av lägesuppgifter till länsstyrelse](#)

[Anvisning för objekttabell för enkel lämningstyp](#)

[Anvisning för objekttabell för sammansatt lämningstyp](#)

[Anvisning för antikvarisk bedömning, skadestatus och undersökningsstatus](#)

[Anvisning för beskrivning](#)

[Anvisningar för bilaga Objekttabell för särskild utredning](#)

Ifylld blankett skickas till: fmisreg@raa.se

Kontaktuppgifter: e-post: fornsok@raa.se, tel: 08 - 5191 8571 må - fre 9.00 - 11.30

Objekttabell för enkel lämningstyp

Vid särskild utredning och vid undersökning som omfattar många olika objekt kan istället bilagan **Objekttabell för särskild utredning** användas, där samtliga objekt redovisas i samma tabell.

RAÄ-nr Kungälv 9		Tillfällig arbetsid. (obj.nr)		Osäker position ☐ Ja ☒ Nej		Osäker utbredning ☐ Ja ☒ Nej		Lägsta nivå (möh)	Högsta nivå (möh)
Antikvarisk bedömning Fast fornlämning			Skadestatus Restaurerad			Undersökningsstatus Delundersökt			
Antal 1	Lämningstyp Borg	Egenskapsvärde		Egenskapsvärde		Egenskapsvärde			
Beskrivning I samband med bygget av nytt scentak på Borggården genomförde Bohusläns museum schaktningsövervakning. Tolv gropar/rännor grävdes, i dessa framkom påförda jordmassor med innehåll av tegel, kalkbruk, stenar och obrända djurben samt i en grop ett mynt från 1749 och delar av en större kanonkula, troligen en spränggranat från en mörsare.									

Omslagsbild Framsidans foto taget av Mattias Öbrink. Fotot visar Bohus fästning sedd från nordväst

Bilagor

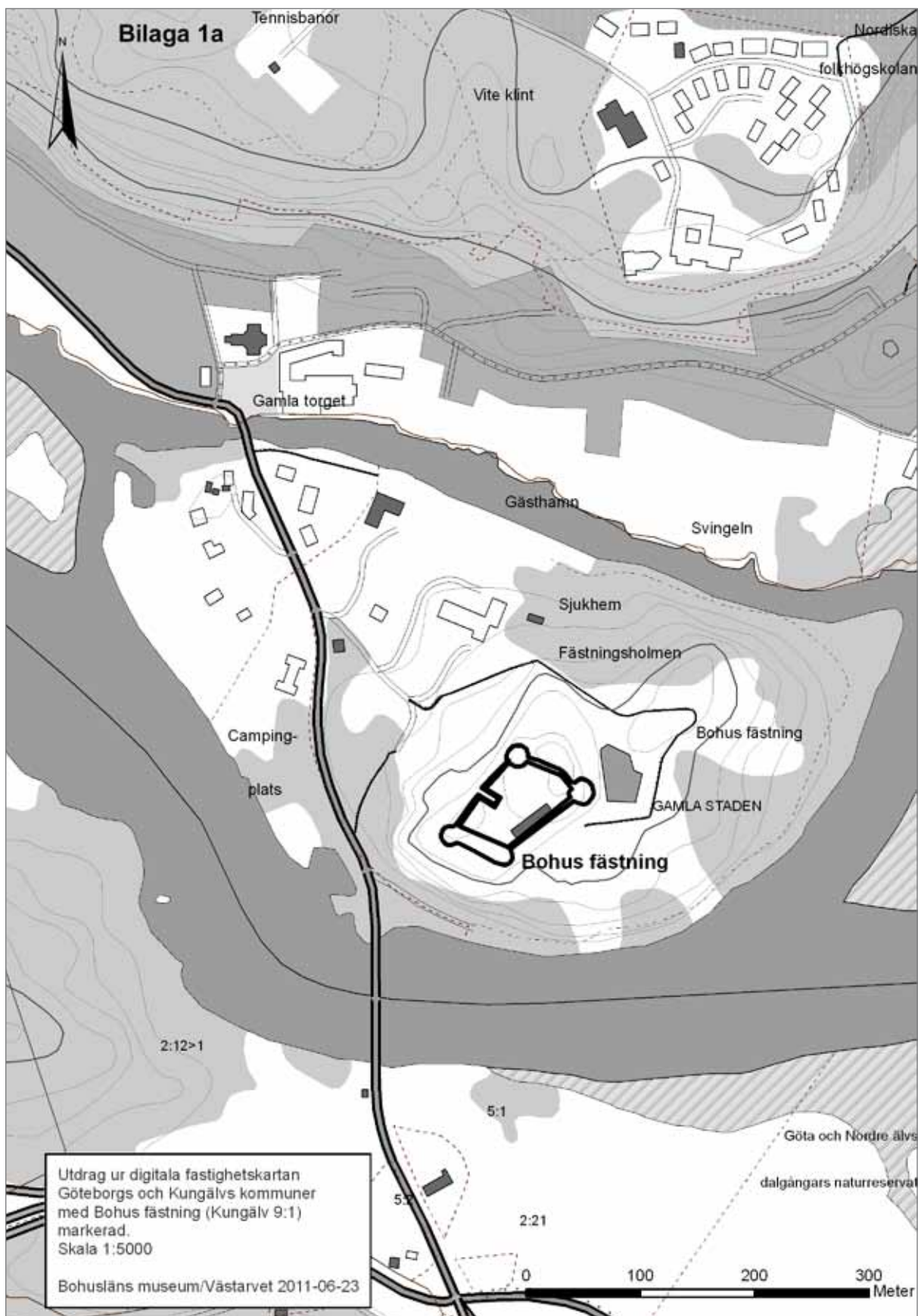
Bilaga 1a. *Utdrag ur digitala fastighetskartan Göteborgs och Kungälv's kommuner med Bohus fästning (Kungälv 9:1) markerad. Skala 1:5 000. Godkända från sekretessynpunkt för spridning Lantmäteriet 2011-07-04. Dnr 601-2011/1985.*

Bilaga 1b. *Orienteringskarta över Bohus fästning (Kungälv 9:1) med platsen för undersökningen markerad. Kartan ritad av Tomas Löfberg 2003.*

Bilaga 1c. *Schaktplan Borggården Kungälv 9:1. Skala 1:100.*

Bilaga 2. *Tabell över grävda gropar.*

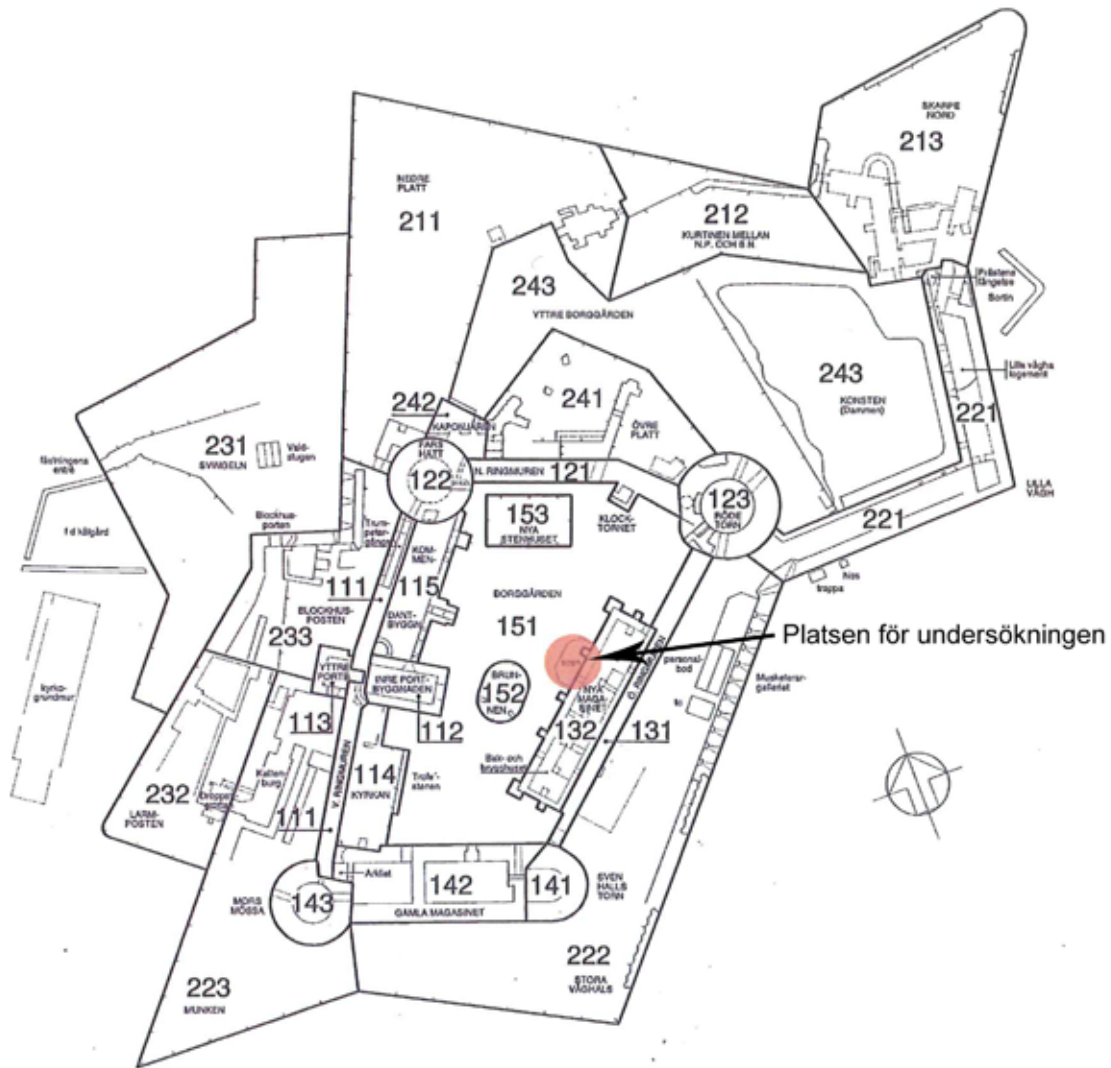
Fynd: Ett fynd, ett mynt från 1749 från grop R1, omhändertogs. Förvaras i Bohusläns museums magasin (F.nr.: 1). UM nr 29432.

Bilaga 1b

Orienteringskarta över Bohus fästning (Kungälv 9:1) med platsen för undersökningen markerad. Kartan ritad av Tomas Löfberg 2003.

Bohusläns museum/Västarvet 2011-06-23

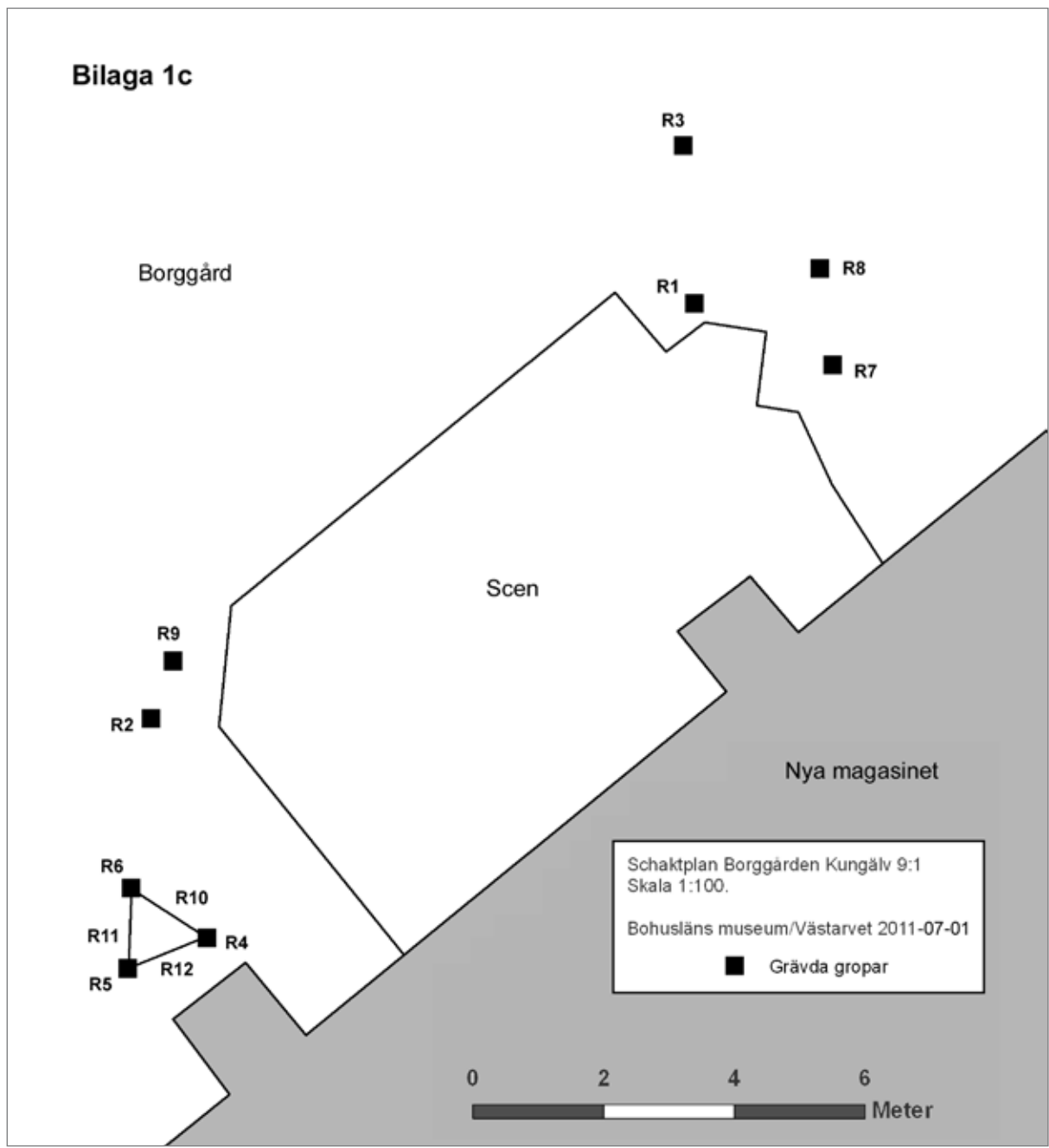

NAMN OCH BYGGNADSBETECKNINGAR

Kod	Beteckning	Förkortning	Kod	Beteckning	Förkortning
100	INRE BORGEN		220	Östra och södra bastionerna	
110	Västflygeln		221	Lilla våghals	LV
111	Västra ringmuren	VR	222	Stora våghals	SV
112	Inre portbyggnaden	IPB	223	Munken	MU
113	Yttre portbyggnaden	YPB	230	Västra sidan	
114	Kyrkan	KY	231	Svingeln	SVI
115	Kommandantbyggnaden	KB	232	Lärmposten	LP
120	Nordflygeln		233	Blockhusposten	BLP
121	Norra ringmuren	NR	240	Inre verken	
122	Fars halt	FH	241	Övre platt	ÖP
123	Röde torn	RT	242	Kaponjären	KAP
130	Östflygeln		243	Yttre borggården (med Konsten)	YBG (KO)
131	Östra ringmuren	ÖR	300	FÄSTNINGSHOLMEN	FÄHO
132	Nya magasinet	NM			
140	Sydflygeln				
141	Sven Halls torn	SHT			
142	Gamla Magasinet	GM			
143	Mors mössa	MM			
150	Borggården				
151	Borggården	BG			
152	Brunnen	BRU			
153	Nya stenhuset	NS			
200	YTRE FÄSTNINGEN				
210	Norra bastionerna				
211	Nedre platt	NP			
212	Kurtinen (mellan NP och SN)	KUR			
213	Skarpe nord	SN			

Bilaga 1c

Bilaga 2. Tabell över grävda gropar

Grop	Storlek i m	Djup i m	Lagerbeskrivning	Fynd
R1	0,60×0,55	0,50	Grästörv 0,1 m tjock. Därunder fyllnadsmassor av svartbrun grusig sand med tegelbitar/kross, stenar, kalkbruk. Från 0,35 m djup berg på N sida	Mynt, obrända djurben
R2	0,60×0,50	0,50	Grästörv 0,15 m tjock. Därunder fyllnadsmassor av grå sand 0,20 m djup, med tegelbitar/kross, stenar, kalkbruk. Under detta svart sandig silt med tegelbitar/kross, stenar, kalkbruk. Stora stenar i kanterna	Obrända djurben
R3	0,60×0,50	0,50	Grästörv 0,15 m tjock. Därunder svartbrun humös sand med inslag av tegelbitar/kross, stenar, kalkbruk	Obrända djurben
R4	0,50×0,50	1,00	Grästörv 0,1 m tjock. Därunder fyllnadsmassor av brun sand med tegelbitar/kross, stenar, kalkbruk, 0,2 m tjock. Under detta grå sand med tegelbitar/kross, stenar, kalkbruk 0,1-0,2 m tjock. Under detta svart sandig silt med mycket tegelbitar/kross, inslag av stenar, kalkbruk	Obrända djurben
R5	0,50×0,50	0,85	Grästörv 0,1 m tjock. Därunder fyllnadsmassor av brun sand med tegelbitar/kross, stenar, kalkbruk, 0,2 m tjock. Under detta grå sand med tegelbitar/kross, stenar, kalkbruk 0,1-0,2 m tjock. Under detta svart sandig silt med mycket tegelbitar/kross, inslag av stenar, kalkbruk	Obrända djurben, delar av större kanonkula
R6	0,50×0,50	0,80	Grästörv 0,1 m tjock. Därunder fyllnadsmassor av brun sand med tegelbitar/kross, stenar, kalkbruk, 0,2 m tjock. Under detta grå sand med tegelbitar/kross, stenar, kalkbruk 0,1-0,2 m tjock. Under detta svart sandig silt med mycket tegelbitar/kross, inslag av stenar, kalkbruk	Obrända djurben
R7	0,50×0,50	0,40	Grästörv 0,15-0,20 m tjock. Därunder fyllnadsmassor av svartbrun grusig sand med tegelbitar/kross, stenar, kalkbruk. Från 0,4 m djup berg	Obrända djurben
R8	0,50×0,50	0,50	Grästörv 0,15 m tjock. Därunder fyllnadsmassor av svartbrun grusig sand med tegelbitar/kross, stenar, kalkbruk. Berg på södra sidan från 0,45 m djup, på norra sidan från 0,50 m djup	Obrända djurben, glas
R9	0,80×0,80	0,80	Grästörv 0,15 m tjock. Därunder fyllnadsmassor av grå sand med tegelbitar/kross, stenar, kalkbruk, 0,20 m tjock. Under detta svart sandig silt med tegelbitar/kross, stenar, kalkbruk samt mycket obrändas djurben och inslag av träbitar	Obrända djurben
R10	1,20×0,30	0,30	Grästörv 0,1 m tjock. Därunder fyllnadsmassor av brun sand med tegelbitar/kross, stenar, kalkbruk, 0,1-0,2 m tjock. Under detta grå sand med tegelbitar/kross, stenar, kalkbruk	
R11	1,20×0,30	0,30	Grästörv 0,1 m tjock. Därunder fyllnadsmassor av brun sand med tegelbitar/kross, stenar, kalkbruk, 0,1-0,2 m tjock. Under detta grå sand med tegelbitar/kross, stenar, kalkbruk	
R12	1,20×0,30	0,30	Grästörv 0,1 m tjock. Därunder fyllnadsmassor av brun sand med tegelbitar/kross, stenar, kalkbruk, 0,1-0,2 m tjock. Under detta grå sand med tegelbitar/kross, stenar, kalkbruk	

